

Onderzoek naar aanleiding van een melding van intimidatie

Gemeente Renkum

**Necker
van Naem**

Colofon:

Opdrachtgever:

Gemeente Renkum

A.M.J. Schaap. Burgemeester

S. van der Meer, Bestuursadviseur

Onderzoekers Necker van Naem Integriteit:

drs. Roel Freeke

Emilie Stumphius MSc LLM

mr. Hendrik-Jan Talsma

Datum:

20 september 2021

Inhoud

Colofon:	2
1. Introductie	4
1.1. <i>Aanleiding en doelstelling</i>	4
1.2. <i>Onderzoeksopdracht</i>	4
1.3. <i>Normenkader</i>	5
1.4. <i>Werkwijze</i>	7
1.5. <i>Leeswijzer</i>	7
2. Reconstructie	8
3. Beantwoording onderzoeksvragen	13
3.1. <i>Inleidend</i>	13
3.2. <i>Kaders</i>	13
3.3. <i>Feiten en omstandigheden verband houdend met de melding van intimidatie</i>	14
3.4. <i>Handelingsperspectief</i>	17
Bijlagen. Reacties betrokkenen en nawoord	20

1. Introductie

1.1. Aanleiding en doelstelling

In het kader van de 75-jarige herdenking van operatie 'Market Garden' is in de gemeente Renkum een replica van een zweefvliegtuig van het destijds gebruikte type 'Horsa' tentoongesteld. In de gemeenteraad is op enig moment discussie ontstaan over – onder meer – de kosten die hiermee gemoeid waren. Een onderzoekscommissie uit de gemeenteraad heeft onderzoek gedaan naar het project. Tijdens een hoorzitting van deze onderzoekscommissie heeft raadslid O.P. Velthuizen verklaard dat hij zich geïntimideerd voelde door wethouder J. Verstand van de gemeente Renkum.

De onderzoekscommissie rekende het niet tot haar taak om de verklaring omtrent intimidatie in haar onderzoek te betrekken en geleidde deze door naar de chef kabinet van de Provincie Gelderland. Deze adviseerde vervolgens de melding in handen te stellen van de burgemeester van Renkum. In overleg met betrokkenen is mediation beproefd, maar dat traject is niet succesvol afgerond.

Na intern beraad is de burgemeester tot de slotsom gekomen dat het goed is een extern bureau opdracht te verlenen tot het uitvoeren van een onderzoek. Dit is ook als vervolgstap in de procesafspraken opgenomen mocht de mediation niet tot resultaat leiden. Op 22 juni 2021 heeft Necker van Naem Integriteit B.V. de opdracht ontvangen tot het uitvoeren van dit onderzoek.

De doelen van dit onderzoek zijn:

- / De relevante feiten en omstandigheden op een rij te zetten;
- / Te komen tot beantwoording van de vraag of in dit geval sprake is geweest van intimidatie van raadslid Velthuizen door wethouder Verstand;
- / De gemeente Renkum te adviseren omtrent de verdere afwikkeling van deze kwestie.

1.2. Onderzoeksopdracht

Om de doelen van dit onderzoek te bereiken hebben wij de volgende onderzoeksvragen tot uitgangspunt genomen:

Kaders

1. Wat zijn de kaders voor integriteit van raadsleden en bestuurders binnen de gemeente Renkum?

Feiten en omstandigheden verband houdend met de melding van intimidatie

2. Wat zijn de feiten en omstandigheden met betrekking tot het contact/de contacten tussen raadslid Velthuizen en wethouder Verstand waardoor Velthuizen zich geïntimideerd voelde?
3. Welke andere personen kunnen wellicht informatie verschaffen ter verduidelijking van het gebeurde?
4. Zijn er handelingen verricht in strijd met de kaders zoals onder 1 bedoeld?

Handelingsperspectief

5. Welke conclusies en lessen kunnen uit het onderzoek getrokken worden?

1.3. Normenkader

Het normenkader voor dit onderzoek wordt – voor zover het gaat om integriteit - gevormd door de Gedragscode integriteit raads- en commissieleden van de gemeente Renkum (vastgesteld in 2018), het Grote gedragscodeboek voor bestuurders en medewerkers van de gemeente Renkum (vastgesteld in mei 2001) en de Integriteitsnota van de gemeente Renkum (gedateerd april 2001).

Uit de gedragscode integriteit raads- en commissieleden van de gemeente Renkum 2018:

/ Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van groot belang.

/ Het handelen van het dagelijks bestuur en van de bestuurders staat ten dienste van de gemeente. De ambtsdragers aan wie en de organen waaraan het dagelijks bestuur is opgedragen, zijn over hun bestuurlijke handelen en over hun functioneren verantwoording schuldig aan de volksvertegenwoordigende organen. Aan het dagelijks bestuur en de bestuurders worden ook in de gedragscode bijzondere eisen gesteld om optimale openheid en controleerbaarheid mogelijk te maken.

/ Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. (..) Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies. Het niet naleven van de gedragscode heeft geen rechtsgevolgen. Sprake is van zelfbinding. (..) Dat maakt de gedragscode evenwel niet vrijblijvend. De volksvertegenwoordigers kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en politieke gevolgen hebben.

/ Artikel 6 lid 2 (Uitvoering gedragscode): De griffier fungeert als vertrouwenspersoon ten aanzien van aangelegenheden voortvloeiend uit deze gedragscode.

Uit het Grote gedragscodeboek voor bestuurders en medewerkers van de gemeente Renkum:

/ Basisbeginsel (..) is dat bestuurders en medewerkers (..) van de gemeente zich laten leiden door de volgende basisbeginselen: ongeschondenheid, onkreukbaarheid, openheid, rechtschapenheid en eerlijkheid.

/ In uw werkrelatie, ook intern, moet u dus altijd nee kunnen zeggen als het nee hoort te zijn.

/ Laat het duidelijk aan uw werkrelaties blijken als de grenzen worden overschreden.

/ Licht uw leidinggevende of vertrouwenspersoon (..) in als u zaken signaleert die in uw ogen niet passen binnen het kader van integer handelen.

Uit de Integriteitsnota van de gemeente Renkum:

/ De gemeentelijke (ambtelijke en bestuurlijke) organisatie is integer als: Gemeentelijke besluiten en individuele beslissingen *onafhankelijk* worden genomen; Belangen *onpartijdig* worden afgewogen; De *openbaarheid* van de besluitvormingsprocedure is gewaarborgd; Bestuurders en ambtenaren *oprecht* en *open* zijn in hun handelen en gedragingen.

/ Deze algemene principes vormen in hun onderlinge samenhang de basis van het integriteitsbeleid. Bestuur en ambtelijke leiding hebben in die zin een voorbeeldfunctie. Zij zijn verantwoordelijk voor het formuleren en toepassen van dit integriteitsbeleid

1.4. Werkwijze

Op 24 juni 2021 heeft ons bureau een start gemaakt met het onderzoek. De werkzaamheden bestonden uit het opvragen en bestuderen van documenten en het houden van interviews met achtereenvolgens dhr. Velthuizen, mw. Van Bentem (beide op 16 juli 2021), dhr. Verstand en dhr. Tink (beide op 20 juli 2021). De verslagen van deze interviews zijn telkens ter verificatie aan de geïnterviewde voorgelegd en door hen geaccordeerd.

De relevante onderzoeksbevindingen zijn verwerkt in dit rapport. Het proces tot aan oplevering van het definitieve rapport verliep vervolgens als volgt.

- / Op 3 augustus 2021 hebben wij onze bevindingen voor een feitelijke toets voorgelegd aan dhr. Verstand en aan dhr. Velthuizen. Beiden hebben hierop gereageerd. In antwoord hebben wij hen laten weten of en om welke redenen hun opmerkingen al dan niet in het rapport zijn verwerkt.
- / Op 3 augustus 2021 ontving de bestuursadviseur een concept van het rapport met de mogelijkheid voor een feitenverificatie. Op 5 augustus 2021 liet de bestuursadviseur weten van die mogelijkheid geen gebruik te zullen maken. Wel kondigde hij aan in overleg met de burgemeester mogelijk nog een aanvullend stuk te sturen. Op 2 september 2021 werd dit stuk ontvangen en op 6 september 2021 volgde daarop nog een processuele toelichting.
- / Op 7 september 2021 stuurden wij de definitieve bevindingen en conclusies naar dhr. Verstand en dhr. Velthuizen, met het aanbod om hier desgewenst een schriftelijke reactie op te formuleren. De bestuursadviseur van de gemeente Renkum ontving eveneens op 7 september 2021 de definitieve bevindingen en conclusies.
- / Dhr. Verstand (13 september 2021) en dhr. Velthuizen (15 september 2021) hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om schriftelijk te reageren. Hun reacties zijn als bijlage gevoegd bij dit rapport.
- / Op 20 september 2021 is het definitieve rapport naar de bestuursadviseur van de gemeente Renkum gestuurd.

1.5. Leeswijzer

Deze rapportage is, na dit inleidende hoofdstuk 1, als volgt opgebouwd:

- / Hoofdstuk 2 bevat een beknopte – zoveel mogelijk chronologische - reconstructie van feiten en omstandigheden die verband houden met de melding van intimidatie.
- / Hoofdstuk 3 bevat onze beantwoording van de onderzoeksvragen alsmede toetsing en advisering.

Met het oog op de leesbaarheid worden in dit rapport betrokkenen zoveel mogelijk eenmaal met achternaam en functie aangeduid en nadien alleen met hun achternaam.

2. Reconstructie

Feiten en omstandigheden die verband houden met de melding van intimidatie

2019: herdenking 75 jaar operatie 'Market Garden'

In het kader van de herdenking dat 75 jaar geleden operatie 'Market Garden' werd ingezet ter bevrijding van Nederland worden in 2019 vele activiteiten ontplooid. In het bijzonder geldt dat voor het operatiegebied van destijds, met daarin een prominente plaats voor de gemeente Renkum. In verband met deze bijzondere herdenking wordt in de gemeente Renkum onder meer een replica van een zweefvliegtuig van het destijds gebruikte type 'Horsa' tentoongesteld. Van 7 tot en met 26 september staat deze replica opgesteld op een terrein tegenover het Airborne Museum in Oosterbeek. Door leden van de gemeenteraad van Renkum worden kanttekeningen geplaatst bij en kritische vragen gesteld over de kosten die gemoeid zijn met dit project en de risico's voor de gemeente. Binnen de gemeenteraadsfractie van Gemeentebelangen heeft Velthuisen dit onderwerp in portefeuille. Binnen het college van burgemeester en wethouders trekken de burgemeester en Verstand samen op in dit dossier.

Juni - november 2019: Velthuisen op zoek naar informatie

Volgens opgave van Velthuisen krijgt zijn fractie in juni 2019 via het overleg van de fractievoorzitters de boodschap dat de kosten van het Horsa project wel eens hoog kunnen gaan uitpakken, met name vanwege de beveiliging. Met het oog op bezuinigingen die elders binnen de gemeente zullen moeten gaan plaatsvinden is de fractie van Gemeentebelangen kritisch op het uitgeven van veel geld aan het Horsa project. Om die reden wil Velthuisen informatie vergaren over onder meer de kostenraming en de evenementenvergunning. Hij doet hiertoe verschillende pogingen, zowel binnen de gemeentelijke organisatie van Renkum als daarbuiten. Volgens opgave van betrokkenen krijgt Velthuisen pas na tussenkomst van zijn fractievoorzitter en de burgemeester een afschrift van de evenementenvergunning. De kostenraming, die deel uitmaakt van een subsidieaanvraag (in het kader van de subsidieregeling 'Gelderland herdenkt - 75 jaar vrijheid Airbonneregio en Veluwe Remembers'), ontvangt hij van een medewerker van de gemeente Arnhem die optreedt als penvoerder in dit subsidietraject. Volgens opgave van Velthuisen reageert deze penvoerder op zijn informatieverzoek met de woorden dat zij het heel gek vindt dat Velthuisen haar belt omdat hij deze informatie op het gemeentehuis in Renkum zou kunnen vragen.

27 november 2019: telefonisch contact tussen Verstand en Van Bentem

Op 27 november 2019 vergadert de gemeenteraad van Renkum. Voorafgaande aan de raadsvergadering komt de fractie van Gemeentebelangen bijeen. Onderweg naar deze bijeenkomst krijgt Van Bentem een telefoontje van Verstand. Volgens opgave van Verstand is hij eerder die dag aangesproken op het feit dat

Velthuizen buiten de gemeente Renkum op zoek is geweest naar informatie over het Horsa project omdat de Renkumse ambtenaren hem die informatie niet zouden (kunnen, mogen of willen) geven. Verstand is van mening dat de raad alle beschikbare informatie ontvangen heeft en belt de fractievoorzitter van Velthuizen om haar te vragen waar de fractie van Gemeentebelangen op uit is. Hij wil haar laten weten dat er geen 'lijken in de kast' zitten en dat alle informatie met de raad gedeeld wordt. Volgens opgave van Verstand is het telefoongesprek zakelijk van aard en van toon, zonder emoties en zonder stemverheffing. Volgens opgave van Van Bentem is dat anders. Zij ervaart boosheid en frustratie bij Verstand over de manier waarop Velthuizen informatie verzamelt. Het gesprek is in haar beleving een tirade, waarin Verstand getergd en met stemverheffing duidelijk maakt dat Velthuizen wat hem betreft zijn boekje te buiten is gegaan. Volgens opgave van Van Bentem wil Verstand hierover een klacht indienen bij de burgemeester.

Van Bentem weet naar eigen opgave op dat moment nog niet van de telefoontjes van Velthuizen naar andere instanties en krijgt uit het telefoongesprek met Verstand de indruk dat er iets heel vervelends aan de hand is. Zij neemt naar eigen opgave iets van de frustratie en de irritatie uit dat telefoongesprek mee als ze direct na afronding ervan de fractiebijeenkomst binnengaat. Daar bevraagt zij Velthuizen op zijn handelwijze.

27 november 2019: fractiebijeenkomst Gemeentebelangen

In een restaurant in Oosterbeek komt de fractie van Gemeentebelangen bijeen voorafgaande aan de raadsvergadering van die avond. De andere drie fractieleden zijn al aanwezig op het moment dat Van Bentem volgens eigen opgave geïrriteerd binnenkomt en aan Velthuizen vraagt waar hij in hemelsnaam mee bezig is. Volgens opgave van Velthuizen schrikken hij en de andere fractieleden van de opwindende manier waarmee Van Bentem binnenkomt. Zij zijn dit totaal niet van haar gewend. Van Bentem vertelt over het telefoongesprek met Verstand en vraagt Velthuizen zijn handelwijze toe te lichten. Deze doet dat. Volgens opgave van Van Bentem is de uitleg van Velthuizen plausibel en is zijn manier van optreden niet onjuist. Vanwege de commotie besluit Van Bentem echter dat Velthuizen - anders dan voorzien - die avond niet het woord zal voeren over het Horsa project, maar dat raadslid Streefkerk dit van hem overneemt.

27 november 2019: raadsvergadering

Tijdens het vragenuurtje in de raadsvergadering stelt Streefkerk namens de fractie van Gemeentebelangen het Horsa project aan de orde. Hij stelt onder meer vragen over de kostenraming en over het proces van informeren van de gemeenteraad door het college. Verstand reageert op deze vragen namens het college, soms aangevuld door de burgemeester. Na een schorsing van de vergadering dient Streefkerk een motie in met de strekking dat er een onderzoek wordt ingesteld naar de procesgang rondom het realiseren van het Horsa project. Verstand en de burgemeester zijn het niet eens met het inzetten van het middel van de raadsenquête op dit moment, aangezien de raad een week later nadere financiële gegevens zal ontvangen. Desalniettemin wordt de motie met twintig stemmen voor en twee stemmen tegen door de raad aanvaard.

December 2019: ontmoetingen in Lent

Tijdens een regiobijeenkomst in Lent begin december 2019 spreekt Velthuizen de burgemeester. Zij

vertelt hem dat Verstand geen klacht heeft ingediend over de handelwijze van Velthuizen, maar haar daarover alleen heeft ingelicht. Verstand spreekt Velthuizen aan en zegt ook zelf dat hij helemaal geen klacht heeft ingediend en dat dat idee op een misverstand berust. Volgens opgave van Velthuizen zegt Verstand dat hij het niet eens is met de handelwijze van Velthuizen, maar dat hij het wellicht niet op deze manier had moeten aanpakken. Wat Velthuizen betreft is daarmee de lucht geklaard. Ook in de visie van Verstand klaart dit gesprek de lucht, zij het dat hij geen gewag maakt van iets dat hij anders had moeten aanpakken.

December 2019 - oktober 2020: raadsenquête

Op 18 december 2019 wordt de onderzoekscommissie ingesteld. Tot leden van de commissie worden benoemd de raadsleden De Boer, Erkens en Streefkerk. De onderzoeksvragen aan de commissie betreffen de wijze waarop de raad is geïnformeerd over de procesmatige en procedurele kanten van het Horsa project alsmede de vraag of de raad in staat is geweest om zijn kader stellende en controlerende taken uit te oefenen. De commissie bestudeert een groot aantal stukken en hoort veertien personen.

Voor dit incidentonderzoek zijn met name de verhoren van Velthuizen en Verstand relevant. Velthuizen wordt op 4 maart 2020 door de commissie gehoord. Hij beantwoordt vragen die onder meer betrekking hebben op zijn zoektocht naar informatie en zijn ervaringen daarbij. Aan het einde van het verhoor vraagt commissievoorzitter De Boer aan Velthuizen of hij zelf nog iets wil toevoegen. Velthuizen zegt daarop dat hij dat graag wil en geeft de volgende toevoeging:

"In het kader van de raadsvergadering waar de motie voor het raadsonderzoek is aangenomen is daarvoor een ernstig feit gebeurd wat mijn integriteit ernstig aangetast heeft en waar ik me beslist niet fijn bij voelde. Ik heb mij heel erg geïntimideerd gevoeld. Daardoor heb ik deze casus zelf niet kunnen behandelen in de raad en is door mijn fractievoorzitter gezegd Oswald, dit stuk ga jij niet doen, dit geven we aan een ander fractielid. De reden daarvoor is dat wij voor de raadsvergadering met vier leden van onze fractie zijn gaan eten in een restaurant in Oosterbeek. Onze fractievoorzitter komt binnen met een verschrikt gezicht en zegt: Ik heb net telefoon gehad van de wethouder. Ik zoek het er even bij want ik wil het juiste daarover zeggen. Een uur voor de raadsvergadering is mijn fractievoorzitter gebeld met de letterlijke bewoording "Waar zijn jullie mee bezig? Willen jullie lijken uit de kast halen? Waar is Oswald mee bezig? Andere gemeenten en provincies benaderen, ver buiten zijn boekje gaan, niet integer handelen. Ik heb een melding/klacht ingediend bij Agnes over deze gag van zaken. Het is hoogst ongebruikelijk." Ik voelde me in mijn eer aangetast omdat ik alles naar eer en geweten doe rondom het hele proces en al mijn raadswerk. Ik dacht wel bij mezelf van wat moet ik hier nu mee. Die avond heb ik er best wel mee gezeten. Ik moet ook zeggen een week na de raadsvergadering zijn zowel de burgemeester als de wethouder naar mij toegekomen dat het allemaal niet zo bedoeld was. Maar dan heb je wel een paar dagen slecht geslapen. Met het akkefietje dat door mijn onderzoek medewerkers hun baan op de tocht zouden zetten en dat er door mijn onderzoek een klacht of melding over mij ingediend zou worden, dat ik niet integer zou zijn, dat ik buiten mijn boekje zou treden. Dat heb ik als heel vervelend ervaren. Deze vorm van indirecte intimidatie heeft me wel aangegrepen en heeft ook gewerkt, want ik heb het hele stuk niet meer kunnen behandelen."

De commissievoorzitter zegt in reactie op deze woorden dat hij begrepen heeft dat er inmiddels een gesprek heeft plaatsgevonden en dat de lucht geklaard is. Hij vraagt aan Velthuizen of hij dat zo mag concluderen. Velthuizen bevestigt dat.

Op 5 maart 2020 wordt Verstand door de commissie gehoord. Hij beantwoordt een veelheid aan vragen betreffende het Horsa project. Op enig moment wordt Verstand bevraagd op de zoektocht van Velthuizen naar informatie. Commissielid Streefkerk refereert aan het verhoor van Velthuizen een dag eerder en houdt Verstand voor dat daarin naar voren gekomen is dat Verstand zich bij de fractievoorzitter van Gemeentebelangen telefonisch beklagde heeft over de wijze waarop Velthuizen getracht heeft geïnformeerd te worden. Streefkerk vraagt met welk doel Verstand dit telefoongesprek heeft gevoerd. In reactie daarop geeft Verstand aan graag zijn versie van het verhaal te geven. Hij doet dat met de volgende woorden:

"Ik heb op die bewuste dag een melding gekregen van onze ambtenaar dat de ambtenaar van de gemeente Arnhem een verzoek had gekregen om informatie, omdat die informatie uit ons huis niet verstrekt zou worden. Die ambtenaar heeft daarbij aangegeven dat zij daar een niet prettig gevoel bij had. (...) Ik ga niet over personeel, ik ga niet over raadsleden, dus wat ik gedaan heb, is ik heb de burgemeester gebeld en gezegd "ik denk dat het goed is dat je weet dat dit speelt en dat een collega van de buurgemeente zich daar niet prettig bij voelt. Ik kan er verder niets mee doen, want ik ga er niet over." Wat ik wel bedacht heb, is dat ik vind dat het vervelend is om te horen dat mensen informatie niet krijgen, dat zij die bij de burens moeten opvragen. Ik zou niet weten waarom dat zo zou moeten zijn. Daarom heb ik de fractievoorzitter van Gemeentebelangen gebeld. Ik heb ook verteld wat mij ter ore was gekomen en dat ik het bij de burgemeester heb neergelegd. Er is geen sprake van geweest dat er, wat gisteren gezegd werd, iets was in de zin van een klacht over een raadslid. Nogmaals, daar ga ik niet over en dat heb ik ook niet gezegd. En ook de andere dingen die gisteren genoemd zijn, heb ik niet zo gezegd als zij gisteren zijn aangehaald. Wat ik wel bij de fractievoorzitter heb aangegeven: onbegrip, dat ik niet snapte wat nou precies de vraag is uit de raad en uit de fractie van Gemeentebelangen. En ik heb gevraagd "waar zijn jullie naar op zoek?" En daar heb ik ook de woorden bij gebruikt "het lijkt alsof iemand op zoek is naar een lijk in de kast, dat er niet is." Wij willen heel erg transparant en open zijn over wat wij weten. Daar zit, denk ik, ook de miscommunicatie met de raad. Wij wisten gewoon een aantal dingen niet. (...) Dat heb ik tegen de fractievoorzitter gezegd. Er is geen sprake geweest van dreiging of intimidatie, wat is gezegd. Ik heb het verhaal dat gisteren is gehoord [bedoeld zal zijn: verteld], op een gegeven moment een paar dagen later terug gehoord. Ik weet niet op wat voor een manier, maar ik hoorde dat dat het verhaal was geworden, terwijl mijn beleving bij het telefoongesprek heel anders is geweest. En ik heb ook het desbetreffende raadslid aangesproken op een gegeven moment, daar waren wij bij een regiobijeenkomst in Lent, "Ik hoor dit, maar weet wel dat mijn beleving, mijn ervaring hoe dat telefoongesprek is verlopen, wel heel anders is " En daarmee leek de lucht geklaard. (...) Ik heb geen klacht ingediend over het desbetreffende raadslid. Ik kan mij absoluut niet herinneren dat er gezegd is dat er een klacht zou worden ingediend over het raadslid, ook niet door een ander. (...)"

Op de vraag vanuit de commissie of hetgeen Velthuizen over het telefoongesprek verklaard heeft dan feitelijk onjuist is antwoordt Verstand:

"Ik zeg: ik heb een totaal andere beleving bij dat telefoongesprek Er zijn gisteren dingen gezegd over intimidatie, dreiging, klachten. In mijn beleving is daarvan absoluut geen sprake geweest in dat telefoongesprek. (...) Ik zou me kunnen voorstellen, maar ik kan mij niet alle telefoongesprekken van november vorig jaar herinneren, dat er door het onbegrip iets is gezegd van "Goh, waar zijn jullie nou naar op zoek", dat het op een bepaalde manier is overgekomen, maar ik kan dat niet plaatsen op de dingen die gisteren zijn gezegd."

Over de ontmoeting in Lent verklaart Verstand nog:

"Toen heb ik de heer Velthuis aangesproken en gezegd: "Dit is het verhaal dat ik hoor. Zo is het in mijn beleving niet gegaan". Het is gegaan zoals ik het net ook heb verteld. Er zijn geen excuses gemaakt. In mijn beleving is daar ook helemaal geen aanleiding voor."

In oktober 2020 presenteert de commissie haar eindrapport. Daarin is ten aanzien van hetgeen is verklaard omtrent intimidatie opgenomen dat de commissie gesproken heeft met de Chef Kabinet en een adviseur van het kabinet van de Commissaris van de Koning in de Provincie Gelderland. De conclusie uit dat gesprek is dat de commissie niet zelf onderzoek moet doen naar deze signalen, maar dat ze wel geadresseerd moeten worden. De signalen worden daartoe overgedragen aan de burgemeester.

Op 25 november 2020 stelt de gemeenteraad van Renkum het eindrapport vast.

9 december 2020: advies SIPA

Op 24 november 2020 spreekt de burgemeester met een medewerker van het Steunpunt Integriteitsonderzoek Politieke Ambtsdragers (SIPA) over de integriteitsaspecten uit het eindrapport van de commissie. Het SIPA uit in het daarop volgende schriftelijke advies bevreemding over het feit dat de commissie zich wel "*uitgebreid en eenzijdig*" laat informeren over de beschuldiging van intimidatie, om er vervolgens onder verwijzing naar de opdracht van de commissie niets mee te doen. Het was in de optiek van het SIPA beter geweest als de commissie meteen had verwezen naar bijvoorbeeld een klachtenprocedure. Door de handelwijze van de commissie en de publiciteit ontstaat beeldvorming die een eigen leven gaat leiden en reputatieschade kan opleveren. Het SIPA adviseert onderzoek te laten instellen door een derde partij.

December 2020-januari 2021: procesvoorstel

Op basis van adviezen en eigen analyse stelt de burgemeester een procesvoorstel op betreffende de behandeling/afhandeling van de integriteitsaspecten uit het eindrapport van de commissie. Dit voorstel wordt besproken in de fractievoorzitters overleggen van 21 december 2020 en 7 januari 2021 en besproken door de gemeenteraad in een besloten deel van de raadsvergadering op 27 januari 2021. Ten aanzien van de melding van intimidatie bevat het procesvoorstel de lijn dat in eerste instantie een mediation traject zal worden beproefd. Mocht er geen bereidheid zijn tot mediation dan zal een extern onderzoek geïnitieerd worden.

Maart-april 2021: mediation

Op 11 maart 2021 verstrekt de gemeente Renkum mediator Tink de opdracht tot het uitvoeren van een mediation traject. Op 18 en 25 maart 2021 voert Tink gesprekken met alle betrokkenen. Daaruit blijkt

hem dat de visie van partijen op de inhoud en het verloop van het mediation traject sterk uiteenloopt. Omdat in de visie van Tink een gezamenlijk gesprek nog niet aan de orde is stelt hij een stuk op in de vorm van een concept rapport met concept conclusies. Partijen krijgen drie dagen de tijd om daarop te reageren. Het stuk is bedoeld als inhoudelijke en structurerende aanzet voor een gesprek. Na diverse telefoongesprekken met alle betrokkenen trekt Tink echter op 31 maart 2021 de conclusie dat er onvoldoende draagvlak is voor het voortzetten van het mediation traject, met name vanwege de volstrekt verschillende percepties waarmee partijen dit traject in zijn gegaan. Tink geeft zijn opdracht terug.

22 juni 2021: opdracht tot instellen van extern onderzoek

Op 22 juni 2021 verstrekt de gemeente Renkum aan Necker van Naem Integriteit de opdracht tot het uitvoeren van een onderzoek.

3. Beantwoording onderzoeksvragen

3.1. Inleidend

In dit hoofdstuk komen wij tot een beantwoording van de vragen die richtinggevend waren voor het onderzoek. Daarbij volgen we de structuur zoals opgezet in paragraaf 1.2. Om nodeloze herhalingen te voorkomen zullen we met name bij de beantwoording van de vragen naar de kaders, de werkwijze en de feiten en omstandigheden goeddeels verwijzen naar de eerdere onderdelen uit dit rapport die daarop betrekking hebben.

3.2. Kaders

1. Wat zijn de kaders voor integriteit van raadsleden en bestuurders binnen de gemeente Renkum?

In paragraaf 1.3 is het normenkader voor de integriteit van raadsleden en bestuurders in de gemeente Renkum weergegeven voor zover relevant voor dit onderzoek. Het gaat daarbij om de Gedragscode integriteit raads- en commissieleden van de gemeente Renkum, het Grote gedragscodeboek voor bestuurders en medewerkers van de gemeente Renkum en de Integriteitsnota van de gemeente Renkum.

Uit de gesprekken komt naar voren dat de gesprekspartners bekend zijn met het bestaan van deze stukken voor zover ze op hen van toepassing zijn.

3.3. Feiten en omstandigheden verband houdend met de melding van intimidatie

2. Wat zijn de feiten en omstandigheden met betrekking tot het contact/de contacten tussen raadslid Velthuisen en wethouder Verstand waardoor Velthuisen zich geïntimideerd voelde?

Hoofdstuk 2 van dit rapport bevat een weergave van de relevante feiten en omstandigheden, beginnende met 2019 als het herdenkingsjaar van 75 jaar 'Market Garden' en eindigend op het moment waarop de burgemeester de opdracht geeft tot een extern onderzoek.

In de weergave van feiten en omstandigheden is - in lijn met de strekking van de onderzoeksopdracht - veel aandacht besteed aan het telefoongesprek tussen Verstand en Van Bentem, het persoonlijk contact tussen Verstand en Velthuisen tijdens de bijeenkomst in Lent en aan de verhoren van Velthuisen en Verstand door de onderzoekscommissie.

3. Welke andere personen kunnen wellicht informatie verschaffen ter verduidelijking van het gebeurde?

De gebeurtenis die uiteindelijk leidde tot het gevoel bij Velthuisen dat hij geïntimideerd was/werd betreft het eerder benoemde telefoongesprek tussen Verstand en Van Bentem op 27 november 2019. Bij dat gesprek waren geen derden aanwezig. Direct na het gesprek deed Van Bentem er mondeling verslag van in het fractieberaad van Gemeentebelangen. Daarbij waren behalve Velthuisen ook de raadsleden Streefkerk en Janssen aanwezig. De interviews die wij hebben gehouden met Velthuisen en Van Bentem gaven voldoende indruk van terugkoppeling die Van Bentem aan de fractie gaf na het telefoongesprek. Mede met het oog op de voortgang en de kosten van het onderzoek hebben wij er dan ook voor gekozen niet ook Streefkerk en Janssen te bevragen op ditzelfde punt.

Tijdens de interviews zijn namen genoemd van enkele ambtenaren die wellicht meer informatie zouden kunnen verschaffen rondom de zoektocht naar informatie door Velthuisen die aan het telefoongesprek op 27 november 2019 voorafging. Aangezien dit echter valt buiten het kader van de opdracht hebben wij deze ambtenaren daarop niet bevestigd.

4. Zijn er handelingen verricht in strijd met de kaders zoals onder 1 bedoeld?

De noemer waaronder de gebeurtenissen die wij hebben onderzocht zijn geschaard is die van intimidatie. Voor een verwijt als dit bestaat geen vaste 'delictsomschrijving'. Het woord is van oorsprong een samentrekking van de Latijnse woorden 'in' (naar of tot) en 'timidus' (bang of vreesachtig) en heeft dan ook de betekenis van angst inboezemen of schrik aanjagen. Het gaat dus heel nadrukkelijk om gevoelens en daarmee in hoge mate om persoonlijke, subjectieve, beleving. Daarbij passen twee kanttekeningen vooraf.

1) De noemer intimidatie (of: het gevoel te zijn geïntimideerd) die door Velthuisen is gebruikt was in onze optiek niet bedoeld als een harde afkadering, maar eerder als een aanduiding van wat hij gevoeld en ervaren heeft. Velthuisen voelde zich tegengewerkt in zijn zoektocht naar informatie en in zijn beleving droeg het telefoongesprek tussen Verstand en Van Bentem daaraan bij doordat zijn handelwijze onder kritiek gesteld werd met als gevolg dat hij van het dossier gehaald werd;

2) Ook al heeft de vraag of en de mate waarin iemands optreden een ander al dan niet angst inboezemt of schrik aanjaagt een sterk subjectief karakter, dat neemt niet weg dat dit optreden getoetst kan worden aan meer geobjectiveerde normen en kaders. Dat zullen wij dan ook doen.

Zoals aan het begin van dit rapport weergegeven benadrukt de Gedragscode integriteit raads- en commissieleden van de gemeente Renkum dat integriteit niet alleen een kwestie is van regels, maar ook ziet op de onderlinge omgangsvormen. Veel waarde wordt gehecht aan een respectvolle omgang, onder meer tussen politieke ambtsdragers onderling. Eigen politieke inhoud en stijl mogen daarbij uiteraard behouden blijven. De gedragscode onderstreept ook dat het handelen van de bestuurders ten dienste staat van de gemeente. De bestuurders zijn over hun bestuurlijke handelen en over hun functioneren verantwoording schuldig aan de volksvertegenwoordigende organen. Aan de bestuurders worden dan ook bijzondere eisen gesteld om optimale openheid en controleerbaarheid mogelijk te maken.

De integriteitsnota van de gemeente Renkum noemt als belangrijke principes onder meer dat de openbaarheid van de besluitvormingsprocedure is gewaarborgd en dat bestuurders en ambtenaren oprecht en open zijn in hun handelen. Nadrukkelijk wordt daaraan toegevoegd dat bestuur en ambtelijke leiding hierin een voorbeeldfunctie hebben.

Uit het onderzoek komt duidelijk naar voren dat de fractie van Gemeentebelangen van mening was dat het college ten aanzien van het Horsa project niet optimaal open en controleerbaar opereerde. Het bracht Velthuizen ertoe zelf op zoek te gaan naar informatie, zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie Van Renkum. Ons is niet gebleken dat daarbij door Velthuizen of door de fractie van Gemeentebelangen onoorbaar gehandeld is.

Verstand heeft bij herhaling aangegeven dat hij alle beschikbare informatie deelde met de gemeenteraad, dat het college niets te verbergen had en dat er - in zijn eigen woorden - geen lijken in de kast lagen. Naar onze indruk leidde de eigenstandige zoektocht van Velthuizen naar meer of andere informatie dan ook tot onbegrip bij Verstand. Dit onbegrip werd naar ons idee aangevuld met irritatie toen Verstand door een of meer derden werd aangesproken op het feit dat Velthuizen bij een ambtenaar van een andere organisatie had gevraagd om stukken die hij in beginsel in Renkum had moeten kunnen krijgen. Die ambtenaar had bij dat geheel bovendien een onprettig gevoel. Uit Verstands eigen weergave van de gebeurtenissen tegenover de onderzoekscommissie van de gemeenteraad is af te leiden dat dit 'stukken-incident' voor hem de directe aanleiding vormde voor het inlichten van de burgemeester en voor het telefoongesprek van Verstand met Van Bentem.

Het informeren van de burgemeester over de handelwijze van Velthuizen en over het feit dat Verstand, althans de gemeente Renkum, daarop werd aangesproken was in onze optiek gepast. Naderhand is op dit punt spraakverwarring ontstaan waarbij woorden als 'melding' en 'klacht' een eigen leven gingen leiden. Op geen enkele wijze is echter gebleken dat Verstand een (integriteits)melding of een klacht heeft ingediend met betrekking tot Velthuizen en/of de fractie van Gemeentebelangen.

Ook het besluit van Verstand om contact op te nemen met Van Bentem in haar rol als fractievoorzitter van Gemeentebelangen is in onze optiek op zichzelf bezien verklaarbaar en verdedigbaar. In zekere zin is het ook in lijn met wat het Grote gedragscodeboek voor bestuurders en medewerkers van de gemeente Renkum voorschrijft waar het gaat om communicatie in 'werkrelaties':

/"In uw werkrelatie, ook intern, moet u dus altijd nee kunnen zeggen als het nee hoort te zijn."

/"Laat het duidelijk aan uw werkrelaties blijken als de grenzen worden overschreden."

Echter, juist dan komt het aan op wat de gedragscode omschrijft als "*een respectvolle omgang*", ingebed in de verantwoordingsplicht van een wethouder ten opzichte van de gemeenteraad en omkleed met basisbeginselen zoals het gedragscodeboek die noemt, waaronder ongeschondenheid, onkreukbaarheid en rechtschapenheid.

Vooropgesteld moet worden dat aan het gewraakte telefoongesprek slechts twee personen deelnamen, namelijk Verstand en Van Bentem. De laatste zat ten tijde van het gesprek alleen in de auto en voor zover bekend was ook Verstand niet in gezelschap op het moment dat hij het gesprek voerde. Dit betekent dat de weergave en de taxatie van 'taal en toon' primair berusten op wat de twee gespreksdeelnemers daarover zeggen. Dit kan leiden tot een situatie waarin het woord van de een tegenover dat van de ander komt te staan. Daarbij geldt echter wel dat Van Bentem onmiddellijk na beëindiging van het telefoongesprek de bijeenkomst van haar fractie betrad en daar een terugkoppeling gaf uit het telefoongesprek. De daarbij aanwezigen kunnen dus, weliswaar van horen zeggen maar wel direct aansluitend aan het gesprek, enige aanvullende duiding geven.

Zoals eerder aangegeven ervoer Van Bentem het gesprek met Verstand als een tirade van zijn kant. Zij gebruikt woorden als gefrustreerd, boos en getergd om de emoties van Verstand te karakteriseren en zij kreeg uit het gesprek de indruk dat Velthuis grenzen had overschreden bij zijn zoektocht naar informatie en dat Verstand daarover een klacht had ingediend of zou indienen. Een deel van wat Verstand zei was bovendien nieuw voor haar en overviel haar dus ook. Onze indruk is dat dat gevoel van overvallen worden nog werd versterkt door het feit dat het gesprek via de telefoon werd gevoerd, niet was aangekondigd en bovendien plaatsvond kort voorafgaande aan een voor de afwikkeling van het Horsa project belangrijke en politiek beladen raadsvergadering. In de beleving van Van Bentem is het telefoongesprek dan ook een bewuste poging geweest van Verstand om het politieke proces te beïnvloeden en de fractie van Gemeentebelangen te stoppen.

Uit het relaas van Velthuis blijkt dat Van Bentem zichtbaar en hoorbaar geëmotioneerd de fractiebijeenkomst binnenkwam en hem kritisch bevroeg op zijn handelwijze. Na toelichting door Velthuis was diens handelwijze weliswaar plausibel en verdedigbaar in de ogen van Van Bentem, maar vanwege alle commotie en de mogelijke klacht besloot zij toch dat Velthuis - die het daar niet mee eens was - die avond niet het woord zou voeren namens Gemeentebelangen.

De weergave die Van Bentem heeft gegeven van 'taal en toon' in het telefoongesprek met Verstand wordt naar onze opvatting op belangrijke punten ondersteund door wat Velthuis daarover bij herhaling heeft gezegd en door de feitelijke vaststelling dat niet Velthuis, maar Streefkerk die avond in de raadsvergadering het woord voerde namens Gemeentebelangen. De weergave van Verstand,

inhoudende dat het gesprek tussen hem en Van Bentem volstrekt zakelijk van toon was en zonder enige boosheid of irritatie, is niet alleen onbevestigd gebleven maar is naar onze opvatting ook niet geloofwaardig in het licht van alle feiten en omstandigheden.

Tussen Verstand en Velthuisen is geen rechtstreeks contact geweest op de bewuste avond voorafgaande aan de raadsvergadering. Het gevoel van intimidatie aan de zijde van Velthuisen is dan ook een optelsom van ervaren tegenwerking, de weergave van het gesprek met Verstand door Van Bentem, de kritische bevraging door Van Bentem, het bericht dat er een melding of klacht zou zijn of worden gedaan en de beslissing dat hij - in elk geval die avond - op dit dossier niet meer als woordvoerder namens de fractie zou optreden.

Dat Velthuisen hiermee angst is ingeboezemd of schrik is aangejaagd, zoals de omschrijving van intimidatie luidt, hebben wij niet kunnen vaststellen. Alles afwegende komen wij echter wel tot de conclusie dat het optreden van Verstand niet voldeed aan de hiervoor weergegeven norm van een "*respectvolle omgang*" met een of meerdere raadsleden. Onze conclusie is dan ook dat het handelen van Verstand niet in lijn was met het normenkader ten aanzien van integriteit zoals dat geldt binnen de gemeente Renkum.

3.4. Handelingsperspectief

5. *Welke conclusies en lessen kunnen uit het onderzoek getrokken worden?*

De primaire conclusie is wat ons betreft dat het gewraakte telefoongesprek van de zijde van Verstand niet had moeten worden gevoerd op de wijze zoals aannemelijk is geworden dat het gegaan is. Hoe verklaarbaar wellicht ook het gevoel van onbegrip, al dan niet aangevuld met irritatie, deze wijze van uiting geven aan dergelijke gevoelens was strijdig met de norm van een respectvolle omgang. Of Verstand politieke motieven had voor zijn handelwijze hebben wij niet kunnen beoordelen, maar het voeren van een dergelijk gesprek door een wethouder met een fractievoorzitter van een kritische raadsfractie op de valreep van een raadsvergadering wekt in onze optiek in ieder geval een ongewenste schijn. Het had op de weg van Verstand gelegen die schijn te vermijden.

Het is ons opgevallen dat zowel Velthuisen als Verstand heeft aangegeven dat na hun ontmoeting in Lent en hun gesprek over het gebeurde de lucht tussen hen was geklaard. Een dergelijke afsluiting - onderling gesprek en het bijleggen van de kwestie - was in onze optiek ook het meest passend geweest bij wat er was voorgevallen.

Om redenen die ons niet duidelijk zijn geworden is het gevoel van intimidatie naderhand echter opnieuw op de voorgrond komen te staan, namelijk in de verhoren door de raadscommissie. De commissie gaf daarvoor inhoudelijk en in de openbaarheid alle ruimte, zowel Velthuisen als Verstand verklaarden er vervolgens uitgebreid over en de commissie stelde uiteindelijk vast dat signalen als deze niet tot de onderzoeksoopdracht van de commissie behoorden en dus zouden moeten worden doorgeleid. Dit alles resulteerde (telkens) in een herleving van de kwestie en van de publicitaire en politieke aandacht ervoor, zonder dat het leidde tot een snelle en effectieve terugkeer naar de reeds (grotendeels) geklaarde lucht. Dat is bijzonder spijtig, want het vormde de opmaat naar een langdurig en steeds formeler getoonzet traject dat voortduurt tot op dit moment, met alle gevolgen van dien.

De route die de melding heeft gevolgd van de raadscommissie via de provincie naar de burgemeester is niet onjuist, maar wel anders dan door de gedragscode voorgeschreven. Artikel 6 lid 2 van de gedragscode integriteit van de gemeente Renkum bepaalt immers dat de griffier fungeert als vertrouwenspersoon ten aanzien van aangelegenheden die voortvloeien uit de gedragscode.

Wat ons betreft belangrijker dan de formele juistheid van de routing in dit geval was echter het tijdsverloop dat ermee gemoeid was. Het gewraakte telefoongesprek vond plaats op 27 november 2019 en Velthuizen verklaarde erover bij de commissie op 4 maart 2020. Pakweg een jaar na het gewraakte telefoongesprek stelde de gemeenteraad het onderzoeksrapport en de conclusies vast en vroeg de burgemeester advies aan het SIPA. Dat advies volgde vrij snel, namelijk in december 2020. Vervolgens werd in maart 2021 mediation beproefd en bij gebrek aan succes werd in juni 2021 ons bureau ingeschakeld. Het had op de weg van alle betrokkenen - Verstand, Velthuizen, burgemeester en commissie - gelegen om dit reeds uitgeprate incident zo snel mogelijk tot reële proporties terug te brengen en voor zover dat nog niet (helemaal) gelukt was definitief af te sluiten.

Onze indruk is dat met name het tijdsverloop, in combinatie met het eerder benoemde herhaaldelijk 'herleven' van de aandacht voor de kwestie, sterk heeft bijgedragen aan het ontstaan van een patstelling waarin de geklaarde lucht gaandeweg weer kon betrekken en belangen bij bepaalde uitkomsten (zoals erkenning van emoties en publieke rehabilitatie) de gelegenheid kregen te groeien. Voor zover wij kunnen overzien heeft deze patstelling een belangrijk aandeel gehad in het mislukken van het mediation traject, iets dat wij in het licht van gepaste en gewenste conflictoplossing in een geval als dit beschouwen als zeer betreurenswaardig.

De bevindingen uit dit onderzoek geven aanleiding tot het doen van de volgende aanbevelingen.

- 1) Richt een helder en concreet proces in ter behandeling van signalen en meldingen die betrekking hebben op mogelijke integriteitskwesties waarbij politieke ambtsdragers en/of ambtenaren betrokken zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan een stappenplan.
- 2) Op grond van de geldende gedragscode heeft de griffier een centrale rol als "*vertrouwenspersoon ten aanzien van aangelegenheden voortvloeiend uit deze gedragscode*". Expliciteer en borg die rol. Geef er brede bekendheid aan en breng/houd de griffier in positie door signalen en meldingen ook daadwerkelijk ter kennis van deze vertrouwenspersoon te (laten) brengen. Stel de griffier in staat adequaat en voortvarend een vervolg te geven aan signalen en meldingen.
- 3) Maak in het bedoelde proces en/of het stappenplan duidelijk wanneer de burgemeester aan zet is en bijvoorbeeld de behandeling van een signaal of melding van de vertrouwenspersoon overneemt. Leg vast op welke wijze vertrouwenspersoon en burgemeester elkaar informeren, ook in situaties waarin de burgemeester op eigen bevoegdheid het initiatief en/of de regie neemt in de afhandeling van een melding of signaal.
- 4) Voorkom dat signalen en meldingen omtrent mogelijke integriteitskwesties gaan of blijven rondzingen zonder dat er (al) opvolging aan gegeven is. Concreet toegespitst op dit onderzoek: geef een raadscommissie die onderzoek gaat doen vooraf duidelijkheid over hoe men dient om te gaan met dergelijke signalen of meldingen.

- 5) Waarborg in alle gevallen voortvarend optreden en waak ervoor dat een kwestie buiten proporties groeit en tot een vermijdbare patstelling leidt vanwege tijdsverloop.
- 6) Leg vast dat het tot een zorgvuldige omgang met signalen en meldingen omtrent mogelijke integriteitskwesties behoort dat betrokkenen daarover niet communiceren met de media, op sociale media *et cetera* zolang het signaal of de melding nog in behandeling is.

Bijlagen. Reacties betrokkenen

Reactie dhr. Verstand

Opmerkingen van Jasper Verstand bij het rapport van Necker van Naem

1. De belangrijkste onderzoeksvraag van dit rapport is of er sprake is geweest van intimidatie. Die vraag wordt in dit rapport overtuigend maar wat bedekt beantwoord op bladzijde 17. Er is geen sprake geweest van intimidatie. Dit had wat mij betreft wat duidelijker opgeschreven kunnen worden. Ik ben tevreden met deze conclusie. Dit is ook in lijn met wat dhr. Velthuisen verklaard heeft in het mediationtraject van dhr. Tink: "Ik (Tink) heb Oswald uitvoerig aan de tand gevoeld over de vraag of jij hem geïntimideerd hebt. Zijn antwoord is Nee(!). Ik (Velthuisen) voelde mij geïntimideerd door een veelheid van factoren, waarbij het feit dat ik van het dossier Horsa werd afgehaald het ergste was. Dat heb jij niet gedaan. Dat was de beslissing van Daniëlle. En dit is een belangrijk punt."

2. Ik deel de conclusie van het rapport (bladzijde 15) dat het plegen van het bewuste telefoontje naar mw. Van Bentem 'verklaarbaar en verdedigbaar' was.

3. Waar de conclusie op is gebaseerd dat er geen 'respectvolle omgang' met raadsleden zou zijn geweest (bladzijde 17) is niet terug te vinden in het rapport en is niet onderbouwd. Dit was formeel ook niet de onderzoeksopdracht en is ook in strijd met de conclusie dat het telefoontje 'verklaarbaar en verdedigbaar' was.

4. De afweging dat aan de lezing van mw. Van Bentem over hetgeen gebeurd is meer gewicht wordt toegekend deel ik niet en is opmerkelijk. Er wordt meer gewicht toegekend aan een kant van het verhaal omdat mw. Van Bentem het telefoongesprek heeft gedeeld met dhr. Velthuisen en 'deze er herhaaldelijk over verklaard heeft' (bladzijde 16). Allereerst is het raar dat een onderzoeksbureau twee jaar na een telefoontje (met twee tegenstrijdige lezingen en waar ze zelf niet bij zijn geweest) denkt te kunnen concluderen dat een kant van het verhaal realistischer is. Ten tweede heb ik ook aan mijn kant direct een terugkoppeling gegeven aan derden. Direct na het telefoontje naar mw. Van Bentem heb ik onder andere de burgemeester gebeld en verslag gedaan van het telefoontje en de aanleiding. De burgemeester is hier kennelijk niet over gehoord. Bovendien concludeert het rapport dat het telefoontje plaatsvond 'voorafgaand aan een beladen raadsvergadering'. Het was voor de raadsvergadering echter helemaal niet bekend dat dit een beladen raadsvergadering zou zijn. Er stonden slechts vragen geagendeerd voor het vragenuurtje. Dat er een motie zou komen om een raadsenquête in te stellen was bij het college onbekend. Het onderzoek is op dit punt mijns inziens onjuist.

5. Over het verwijt dat alle actoren in dit proces een en ander zo snel mogelijk tot juiste proporties hadden moeten terugdringen (bladzijde 18) wil ik het volgende opmerken. Toen ik hoorde van de beleving van het telefoontje bij dhr. Velthuisen heb ik het initiatief genomen en hem binnen een week aangesproken en een en ander uitgepraat. Hij heeft zelf aangegeven dat de lucht na dit gesprek was geklaard (zie bladzijde 9). Desondanks heeft hij dit tijdens zijn verhoor bij de enquêtecommissie, op

eigen initiatief, toch nog ingebracht en de beschuldigingen bovendien meerdere keren herhaald in en op de (sociale)media. Mede hierdoor is het in de media een eigen leven gaan leiden. Vanuit de fractie van Gemeentebelangen is er in de afgelopen twee jaar geen enkel initiatief in mijn richting ondernomen.

Vorig jaar november heb ik de burgemeester een brief geschreven met de vraag om dit traject zo snel als mogelijk af te ronden. Dit heb ik in meerdere mondelinge overleggen herhaald. In de afgelopen bijna twee jaar heb ik mij op geen enkele manier tegen externen dan wel de media uitgelaten over de geuite beschuldigingen. Dit om de zaak niet verder te laten escaleren. Begin dit jaar heb ik volledig meegewerkt aan het mediationtraject wat voor mij nog steeds om onduidelijke redenen is stopgezet.

Ik heb op geen enkele manier invloed gehad op de voortgang of opzet van de raadsenquête, het mediationtraject of dit onderzoek. Mijns inziens had de-escalatie vooral moeten plaatsvinden door de enquêtecommissie. Op bladzijde 12 van dit rapport wordt hierover geciteerd uit het rapport van het Steunpunt Integriteit Politieke Ambtsdragers (SIPA). Overigens concludeert het SIPA in haar rapport ook nog het volgende: 'De gekozen handelswijze van de commissie klemmt, temeer omdat beschuldigingen die zien op de integriteit van politiek ambtsdragers, vooral reputatieschade aanrichten. Dit soort schade blijkt vaak niet te repareren. Door publiciteit ontstaat beeldvorming die een eigen leven gaat leiden.' En: 'Het lijkt erop dat vooral de vertrokken wethouder het slachtoffer is van de gebreken in de enquête. Ik vraag mij af of er geen andere mogelijkheid is om dit te adresseren en te boekstaven. Misschien is het mogelijk dat het huidige college, presidium en/of de raad zich hierover expliciet uitsprekt en dat publiciteit daarover voor een faire rehabilitatie kan zorgen.' De conclusie en het verwijt dat er geen pogingen zijn gedaan van mijn kant de zaak tot juiste proporties terug te brengen (als ik die al had) zijn niet op de juiste feiten gebaseerd.

6. Tot slot. De aanleiding van het bewuste telefoontje was een melding van een geschrokken medewerker van de gemeente Arnhem die het niet prettig vond hoe ze was benaderd door dhr. Velthuisen. Misschien niet 'onoorbaar' zoals het rapport op bladzijde 15 stelt, wel onprettig. Ik heb in het bewuste gesprek juist aangegeven aan mw. Van Bentem dat raadsleden van de gemeente Renkum niet afhankelijk zouden moeten zijn van medewerkers van andere overheden maar dat ze alle informatie van hun eigen college zouden moeten krijgen.

Ik vind het niet meer dan normaal en de verantwoordelijkheid van bestuurders om op te komen voor hun medewerkers aangezien zij zich slecht kunnen verdedigen. Ik zal dat altijd blijven doen. 'Met mijn eigen politieke inhoud en stijl' en 'in alle openheid', zoals dat ook in de integriteitscode van de gemeente Renkum beschreven staat. Zie bladzijde 5 en 15 van dit rapport. Het bewuste telefoongesprek mag dan als pittig zijn ervaren, ik vind dat dat moet kunnen in professionele bestuurlijke verhoudingen. Ik heb hetgeen gebeurd is zelf langs de integriteitscodes gelegd en ben van mening dat die niet geschonden zijn. Ik ben blij dat nu ook dit rapport concludeert dat er geen sprake is geweest van intimidatie.

Reactie dhr. Velthuisen

Reactie op het rapport van O. Velthuisen

Introductie

In de introductie staat dat mediation heeft plaatsgehad. Nagelaten is te melden waarom deze niet succesvol kon worden afgerond.

De doelen van het onderzoek/Onderzoeksopdracht

Over de onderzoeksopdracht is met mij geen overleg geweest. Hoe is de onderzoeksopdracht tot stand gekomen?

Mevrouw van Bentem en de burgemeester zijn ook betrokken geweest bij de mediation. Waarom is niet onderzocht of:

- er sprake is geweest van intimidatie van mevrouw van Bentem door de heer Verstand;
- ambtenaren in eerste aanleg geen toestemming kregen om mij van informatie te voorzien.

Deze vragen heb ik eerder gesteld aan bureau Necker van Naem. De reactie van de onderzoeker was: De onderzoeksdoelen zijn vastgesteld aan het begin van onze opdracht. Die kunnen we in het concepteindrapport niet meer aanvullen.

Werkwijze

- Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van diverse documenten en verslagen. Een overzicht van de gebruikte documenten ontbreekt echter.
- Is voor het onderzoek ook gebruik gemaakt van vertrouwelijke (Horsa) documenten en correspondentie?
- Is voor het onderzoek ook gebruik gemaakt van het eindrapport van de mediation door de heer Tink?
- Er wordt niet ingegaan op de inhoud van het aanvullende stuk dat burgemeester Schaap op 2 sept heeft verstuurd. Wat behelsde de toelichting van 6 september?
- Waarom is Mevrouw van Bentem niet in kennis gesteld van de definitieve bevindingen en conclusies ? Zij nam immers ook deel aan het mediation traject.

- De onderzoeker is bij het normenkader uitgegaan van het normenkader voor de integriteit van raadsleden en bestuurders in de gemeente Renkum. Het is de vraag of uitsluitend dit normenkader gezien kan worden als uitwerking van het integriteitsbeleid van de gemeente Renkum. Mijns inziens is de Gemeentewet in dit verband zeker ook relevant en spelen de afspraken die de Commissaris der Koning met de burgemeesters heeft gemaakt over het bewaken van de integriteit ook een rol.

Reconstructie

27 november 2019

- Partij GemeenteBelangen heeft op verschillende momenten aan het college om aanvullende informatie gevraagd. Zie hiervoor het onderzoeksrapport Horsa. Ook voor wat betreft de volledigheid van de door het college verstrekte informatie.

Juni – november 2019 in het rapport staat het volgende:

- ‘Volgens opgave van betrokkenen krijgt Velthuizen pas na tussenkomst van zijn fractievoorzitter en de burgemeester een afschrift van de evenementenvergunning.’

Dit is niet volledig. Van derden hebben ik vernomen dat in eerste instantie de burgemeester de ambtenaren verbood om mij een afschrift van de vergunning te verstrekken. Na een telefoontje van mijn fractievoorzitter met de burgemeester heeft zij er in toegestemd het afschrift te verstrekken.

Verhoor commissie maart 2020

- Op de vraag van de heer de Boer op pagina 10, of ik aan het verhoor nog iets toe te voegen heb, is door mij met ja geantwoord omdat ik vond dat mijn verhaal zeker relevant was in het kader van het Horsa onderzoek en ook omdat ik erg aangedaan was door het hele voorval.

Mediation maart-april 2021

- Het mediationtraject is in de reconstructie onderbelicht

Zo is niet aangegeven waarom de mediation is stop gezet. (weinig draagvlak). Ook is niet aangegeven dat vóór het voorgestelde gezamenlijke gesprek al een conceptrapport is opgesteld. De heer Tink heeft mij en mijn fractievoorzitter gebeld en ons verteld dat hij niet aan de opdracht kon voldoen, omdat de vraag te eenzijdig was en meer gericht was op rehabilitatie van heer Verstand dan op de mediation zelf. “De heer Verstand wil immers geen gesprek met ons voeren”, aldus de heer Tink. Dat was voor mij een reden om aan te geven dat de mediation dan beter gestaakt kon worden omdat er feitelijk geen sprake meer is van mediation. Het ‘mislukken’ van het mediation traject is mijns inziens dus niet te wijten aan ‘het tijdverloop’. (pagina 18)

- Ik mis ook in de reconstructie mijn gesprekken met de burgemeester in de periode december 2019-maart 2020 over mijn ervaringen in de 'omgang' met de heer Verstand (geen gedag zeggen, norske blik, negeren, enzovoorts). In die gesprekken is o.a. door de burgemeester toegezegd hierover met de heer Verstand contact op te nemen. Of dat is gebeurd is niet naar mij teruggekoppeld.

Beantwoorden onderzoeksvragen.

In het rapport staat op pagina 14:

- 'Tijdens de interviews zijn namen genoemd van enkele ambtenaren die wellicht meer informatie zouden kunnen verschaffen rondom de zoektocht naar informatie door Velthuizen die aan het telefoongesprek op 27 november 2019 voorafging.'

Dit is niet correct. Ik heb gezegd dat deze ambtenaren kunnen getuigen dat de burgemeester in eerst aanleg geen toestemming gaf mij te informeren over de vergunning.

Tijdsverloop pagina 18:

- In aanvulling op de opmerking op pagina 18 over het tijdsverloop wijs ik erop dat het Horsa- onderzoek feitelijk pas in voorjaar 2020 is gestart en als gevolg van Covid 19 ernstig is vertraagd. Dat is een van de verklaringen voor het door de onderzoeker aangegeven 'tijdsverloop'

Nawoord

Met de ontvangst en toevoeging van de beide reacties ronden wij ons onderzoek en de rapportage af.

De inhoud van beide reacties vormt in onze optiek een onderstreping van de eerder geformuleerde indruk dat tijdsverloop en het herhaaldelijk 'herleven' van aandacht voor de kwestie sterk bijdragen aan het ontstaan van een patstelling waarin de geklaarde lucht gaandeweg weer kan betrekken en belangen bij bepaalde uitkomsten (zoals erkenning van emoties en publieke rehabilitatie) de gelegenheid krijgen te groeien. In het licht van aard en impact van de feiten waarover het hier gaat zou van alle betrokkenen verwacht mogen worden het eigen gelijk wat los te laten en alsnog tot een bevredigende oplossing te komen. Ook daarbij geldt overigens hetgeen in aanbeveling 5 is verwoord waar het gaat om voortvarendheid.

Deels zien de reacties op de reikwijdte van de onderzoeksopdracht. Wat ons betreft is het voorstelbaar dat de burgemeester gekozen heeft voor een beperkte onderzoeksopdracht. Bovendien hebben wij niet de indruk gekregen dat het uitlopen van allerlei andere onderzoeksrichtingen zou hebben bijgedragen aan onze kernopdracht, namelijk feiten vaststellen, reconstrueren, toetsen en adviseren.